

МОЯ УКРАЇНА – ВІД ДЕКЛАРАЦІЇ ДО НЕЗАЛЕЖНОСТІ

"Бути українцем – це значить бути постійно в стані доказування свого права на існування."

Володимир Винниченко

Початок української етнічної історії ми знаходимо ще в неолітичних часах, а початком політичної, тобто державотворення, можна вважати III-VI ст. н. е., з чітко зафіксованих політичних структур могутнього міжплемінного союзу антів, (хоча українці тоді ще не були вповні диференційованими з комплексу слов'янського етнополітичного масиву). Далі ми бачимо племенну диференціацію – відокремлюється плем'я полян, державність яких оформлюється як «князювання» і разом з цим – залежність від хазарського каганату. Цей латентний період української державності переходить у явну форму в часи Київської Русі, коли було створено могутню східно-слов'янську федерацію. Зокрема, традиції державності, притаманні Київській Русі, перейдуть до Галицько-Волинського князівства, що перетвориться з часом у королівство й буде існувати до середини XIV ст. Після того, як Волинь, Київщина, Чернігівщина стануть об'єктом литовської експансії, на колишніх землях України-Русі (за винятком Галичини і Закарпаття) виникне нове етнополітичне утворення – Литовсько-Руське князівство. Українське суспільство в складі Речі Посполитої було майже не захищене ні якими параметрами. Наслідком такого стану стане національно-визвольний рух, що проходитиме під гаслами соціального, національного та релігійного протесту. У ході цієї боротьби в Україні сформується своєрідний тип демократичної республіки – Козацька держава, яка визнаватиме виборне право й ознаки розподілу влад. Проте складні геополітичні обставини та внутрішні суперечності зведуть нанівець ці досягнення, зробивши Україну здобутком сусідів – Польщі й Росії.

Отже, можна констатувати, що, починаючи з антського племінного союзу й до скону Гетманщини, від перших століть нашої ери й до кінця XVIII ст., державницькі традиції в Україні були майже неперервними. З кінця ж XVIII і до початку XX ст., чи не вперше за півторатисячолітню історію української державності, ця традиція штучно призупиниться : на етнічних землях України пануватимуть чужонаціональні держави імперського типу. А спроба на тлі національно-демократичної революції 1917-1920 рр. відродити державність в Україні зазнає поразки.

Ми маємо зрозуміти присутність національної ідеї в українському суспільстві, що за сприятливих умов здатна відродитися й спрямувати свою силу в річище державності. Ці традиції досить глибокі й заманіфестовані численними

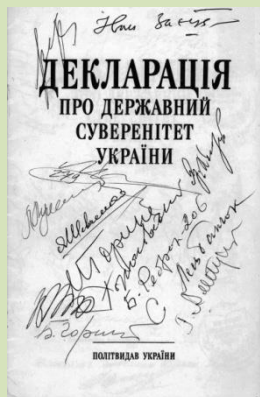
політичними та правничими актами, які й є непереконливим доказом того, що духовно, морально й інтелектуально Україна й українці не є «бездержавною» нацією, а швидше народом зі складною й драматичною державницькою долею.

Верховна Рада УРСР 16 липня 1990 р. прийняла перший законодавчий акт, з якого було розпочато будівництво незалежної української держави, – Декларацію про державний суверенітет України. У ній було проголошено наміри народу України самостійно вирішувати свою долю й закріплено три види суверенітету – державний, народний і національний.

24 серпня 1991 р. відкрилася позачергова сесія ВРУ, на якій було розглянуто питання про політичну ситуацію в республіці та прийнято низку надзвичайно важливих документів. Серед них – Постанова та Акт проголошення незалежності України, затверджені конституційною більшістю депутатів. Як наслідок цього, Україна стала незалежною демократичною державою з неподільною та недоторканою територією, на якій чинними є лише власні Конституція, закони та постанови уряду. З метою всенародного підтвердження Акта, на сесії було вирішено провести 1 грудня 1991 р. Всеукраїнський референдум. Під час референдуму, на який виносилося питання "Чи підтверджуєте ви Акт проголошення незалежності України", Акт дістав підтвердження 90,32% громадян, які брали участь в референдумі.

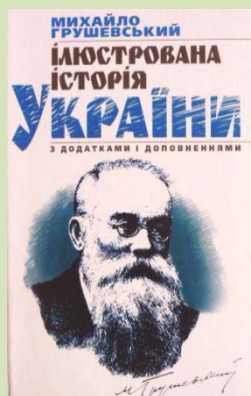
Незалежність – це найважливіша форма реалізації самовизначення. Український народ, упродовж століть позбавлений державності, пов'язує з нею свої багатовікові сподівання на самостійність і розвиток.

Декларація про державний суверенітет України: прийнята Верх. Радою Української РСР 16 липня 1990 р. – К. : Політвидав, 1990. – 8 с.

Кільк. прим.: 2 (Абонемент навчальний – 2)

16 липня 1990 року сесія Верховної Ради УРСР ухвалила Декларацію про державний суверенітет України. Історичне значення Декларації полягає в тому, що вона визначила основні напрямки внутрішньої й зовнішньої політики, економічного розвитку й державного будівництва нашої країни. Цей документ став правовим фундаментом для Конституції, законів України, для визначення позиції республіки при укладенні міжнародних угод. В основі Декларації лежать демократичні традиції українського народу, які розвивалися протягом століть. Декларація про державний суверенітет не мала статусу конституційного акта й тому залишилася планом на майбутнє.

Грушевський М. Ілюстрована історія України з додатками і доповненнями / Михайло Грушевський. - Донецьк : БАО, 2009. – 736 с.

Кільк. прим.: 1 (Читальна зала – 1)

Праця видатного українського історика зображує становлення й розвиток народу, економіки, культури і державності України, держави, яка ніколи не вдавалася до експансії й постійно вела визвольні війни. Книгу оздоблено старовинними географічними картами, побутовими й батальними гравюрами, а також хрестоматією з найважливіших документальних матеріалів вітчизняної історії. Видання доповнено нарисом відомого сучасного історика Владислава Верстюка, який продовжує історичну оповідь саме до наших днів.

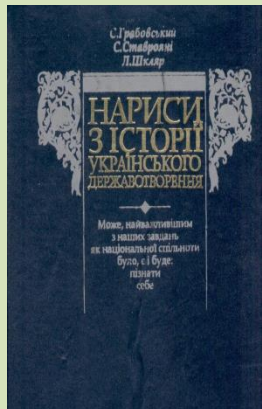

Бойко О. Д. Історія України : підручник / О. Д. Бойко. - Вид. 4-ге, доп. – К. : Академвидав, 2012. – 704 с.

Кільк. прим.: 437 (Читальна зала – 1, та 436 примірників інших років видання)

Попередні видання «Історії України» О. Д. Бойка запам'яталися студентам і набули популярності у вищій школі як навчальні посібники. У них приваблювали компактність і лаконічність тексту, концептуально-сміслова самодостатність, аналітичність, системне, науково коректне мислення автора, розкуте і тактовне слово. При підготовці 4-го видання, тепер уже у формі підручника, було уточнено багато формулювань, розширено й конкретизовано висвітлення окремих подій і фактів. Їх викладено в єдностях і суперечностях різноманітних тенденцій з осмисленням зумовленості вчинків історичних постатей. Проаналізовано і сучасні політичні, соціально-економічні, духовні процеси і тенденції.

Грабовський С. Нариси з історії українського державотворення : навч. посібник / С. Грабовський. – К. : Генеза, 1995. – 608 с.

Кільк. прим.: 70 (Чит. зала – 1. Абонемент науковий – 3. Абонемент навчальний – 66)

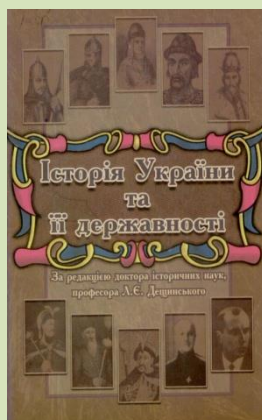
У книзі висвітлюються основні етапи історії української державності від найдавніших часів до сучасності. Це одна з перших спроб аналізу політичної історії та політичних ідей, на які спиралось українство в боротьбі за створення власної держави. Цікавим є додаток, в якому наведені важливі документи: статті Б. Хмельницького (1й договір між Україною й Росією 21 березня 1654 р), Гадяцький трактат, угода та Конституція Пилипа Орлика, текст присяги гетьмана Орлика, праця М. Костомарова «Книги битія українського народу», 1й, 3й та 4й Універсали Української Центральної Ради, Конституція Української Народної Республіки і ті.

Українське державотворення: невитребуваний потенціал : словник-довідник / за ред. О. М. Мироненка. – К. : Либідь, 1997. – 560 с.

Кільк. прим.: 6 (Чит. зала – 1. Абонемент науковий – 4. Довідково-інформ. відділ – 1)

На основі архівних документів, які протягом тривалого часу перебували у спецховищах, у словнику-довіднику висвітлюється складний і суперечливий процес визрівання національно-державницької ідеї, чималий позитивний і негативний досвід наших пращурів у спробах формування власної держави – від Київської Русі до здобуття Україною незалежності. Аналізуються першовитоки національного права, еволюція вітчизняної державно-правової думки. Для студентів ВНЗ, істориків, правознавців, політологів, українознавців, культурологів, усіх, хто цікавиться національно-державницькими процесами.

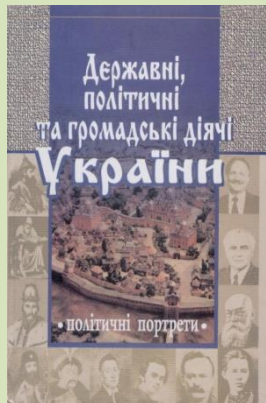

Історія України та її державності : навч. посібник / І. С. Дещинський, І. О. Гаврилів, Р. Д. Зінкевич та ін. ; за наук. ред. Л. Є. Дещинського. - 3-тє вид., переробл. і доп. – Львів : Бескид Біт, 2005. – 367 с.

Кільк. прим.: 8 (Чит. зала – 1. Абонемент науковий – 7)

Сучасний процес розбудови української самостійної демократичної держави викликає особливий інтерес до історичного державницького досвіду нашого народу. Адже боротьба за волю і незалежність країни була лейтмотивом всіх козацьких виступів та походів. В навчальному посібнику читач знайде відомості про козацтво: виникнення Запорізької Січі, визвольний рух проти шляхетської Польщі, утворення козацько-гетьманської держави, Хмельниччину, часи Руїни, знищення російським царизмом Січі. Навчальний посібник рекомендовано Міністерством освіти і науки студентам, які вивчають історію України та її державності.

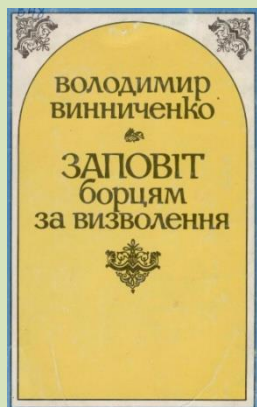

Державні, політичні та громадські діячі України: політичні портрети : навч. пос. Кн. 1 / за ред. М. І. Панова. – К Ін Юре, 2002. – 474 с.

Кільк. прим.: 1 (Читальна зала – 1)

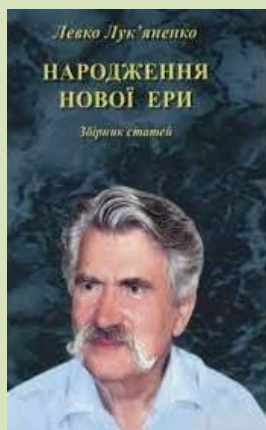
У біографічному збірнику вміщено понад сто шістдесят коротких біографій державних, політичних і громадських діячів України. Матеріали збірника призначені для поглиблення гуманітарної підготовки студентів вишів. Його зміст враховує вимоги навчальних програм з курсів «Історія України», «Політологія», «Культурологія», «Історія української політичної і правової думки». Видання буде корисним також для широкого читацького загалу.

Винниченко В. К. Заповіт борцям за визволення / Володимир Винниченко. – К. : "Криниця", 1991. – 128 с.

Кільк. прим.: 1 (Абонемент науковий – 1)

Голова першого уряду УНР, автор чотирьох доленосних Універсалів – видатний український письменник, громадський і державний діяч Володимир Кирилович Винниченко осмислює уроки української історії, роздумує про гідне майбутнє країни і висловлює конкретні рекомендації, як його досягти. Володимир Винниченко звертається до всього українства світу із закликом об'єднатися в ім'я великої, вільної, незалежної України. Незважаючи на те, що рік написання праці – 1949, багато думок, висловлених 72 роки тому, співзвучні до вимог сьогодення.

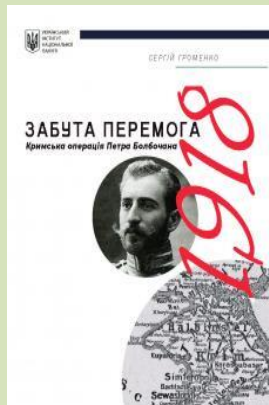

Лук'яненко Л. Народження нової ери : збірник статей / Левко Лук'яненко. – К. : Нора-Друк, 2007. – 292 с.

Кільк. прим.: 1 (Абонемент науковий – 1)

Книга відомого політичного і державного діяча, Героя України Левка Григоровича Лук'яненка є новим значним внеском в розвиток української національної ідеї.

Громенко С. Забута перемога. Кримська операція Петра Болбочана 1918 року / С. Громенко. – К. : К.І.С., 2018. – 266 с

Кільк. прим.: 1 (Абонемент науковий – 1)

Книжку присвячено спробі Української Народної Республіки у квітні 1918 р. включити до свого складу Кримський півострів, попередньо визволивши його від більшовиків, що раніше узурпували там владу. У книзі розповідається про трактування "кримської проблеми" на світовій арені у березні 1917 — квітні 1918 років, про сили і плани сторін, про хід бойових дій на півострові та про втрачену унікальну можливість приєднати Крим до України ще сто років тому.

Кульчицький С. Триста років самотності : український Донбас у пошуках смислів і батьківщини / С. Кульчицький. – Вид. 2-ге, доп. та переробл. – Х. : Фоліо, 2019. – 720 с.

Кільк. прим.: 1 (Абонемент науковий – 1)

На тлі поворотних етапів політичної, соціально-економічної та етнокультурної історії нового й новітнього часу у книзі реконструйовано обставини колонізації Донецчини і Луганщини, участь окремих етнічних груп у господарському освоєнні регіону, процеси етнокультурної взаємодії та суперечності, які вони генерували. Через дослідження державних практик регулювання міжнаціональних взаємин та інтеграції регіональної ідентичності в загальнонаціональний та загальнодержавний контекст здійснено спробу встановити властиві регіону форми соціальної та міжетнічної взаємодії, окреслено сучасні тенденції, перспективи й потенційні загрози. Запропоновано нові теоретико-методологічні підходи до конфліктогенних взаємовідносин регіону з ядром націєтворення.

Літопис українського Донбасу. Донбас в часи Визвольних Змагань 1917-1921 років / упор. Ю. Косенко. – Ічня : ПП "Формат", 2018. – 308 с.

Кільк. прим.: 2 (Абонемент науковий – 1. Довідково-інформ. відділ – 1)

Книгу присвячено бурхливим подіям Української революції в регіоні. Значення тієї буремної доби важко переоцінити, - саме тоді було закладено підвалини модерної української державності. Участь мешканців Донбасу в тодішній боротьбі за незалежність України була значною, їхній внесок – великим. Пропонована книга – це ще один крок на шляху ствердження й популяризації ідеї української державності. Видання не є науковою монографією. Це збірка різнопланових матеріалів, які об'єднуються спільним знаменником – демонстрацією того, що мешканці нинішніх Донецької та Луганської областей брали участь в усіх етапах національно-визвольної боротьби в часи Визвольних змагань 1917-1921 років.